

BESKÆFTIGELSESOVERSIGT 2017

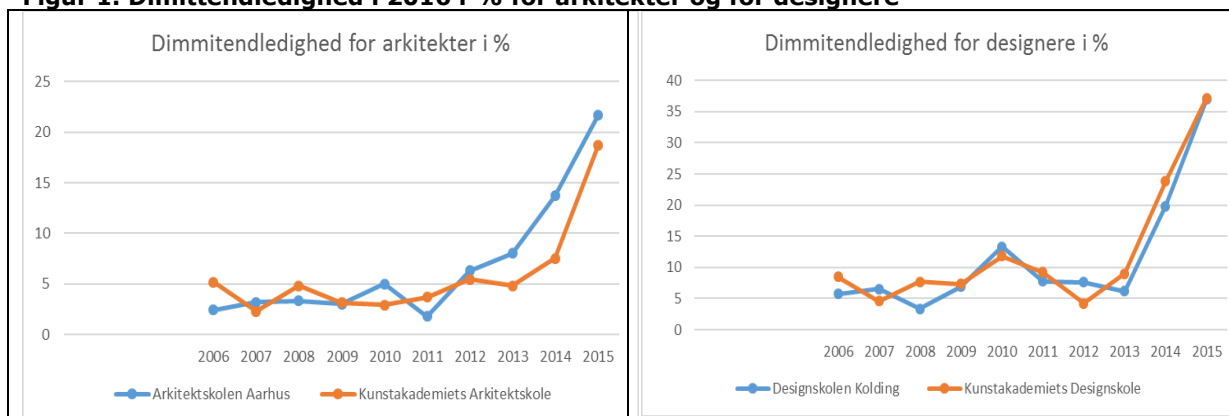
Sammenfatning: Dimittender fra Arkitektskolen Aarhus, Designskolen Kolding og Kunstakademiets Skoler for Arkitektur, Design og Konservering

Hovedbudskab

<i>Ledigheden falder fortsat:</i>	Beskæftigelsen for kandidater fra arkitekt- og designuddannelserne stiger. Ledigheden falder - dog fortsat fra en niveau, der er højere end mange andre videregående uddannelsers. Kandidater, der bor -og arbejder - i udlandet, indgår ikke i tal fra Danmarks Statistik.
<i>Ledigheden for arkitekter:</i>	Ledigheden fortsætter med at falde, samtidig med at indkomsterne er på niveau med andre kandidatuddannelser.
<i>Ledigheden for designere:</i>	Design er et fag, hvor fuldtidsansættelse ikke er normen (som for arkitekter). Dimittendledigheden er faldende men fortsat klart højere end for de fleste andre kandidatuddannelser. Ledigheden er udtryk for en langsom etablering og for underbeskæftigelse, men: Meget få kandidaterne er helt ledige. Skolerne ved samtidigt, de ledige er fagligt aktive, mens ledige. Lønnen er lavere end for andre kandidatuddannelser.
<i>Ledighed i få hele personer:</i>	De høje procenter for ledighed er udtryk for et begrænset antal hele årsværk: Hvis arbejdsmarkedet - hver år - i alt blot aftog 10-20 flere arkitekter og 15-30 flere designere, ville ledigheden, 2 år efter kandidat, være under 5 %.
<i>Det private arbejdsmarked:</i>	80 % er ansatte på det private arbejdsmarked eller er selvstændige.
<i>Indkomst:</i>	Arkitekter fra de 2 arkitektskoler tjener det samme. Designere fra de 2 designskoler tjener det samme. Indkomsten stiger klart i takt med flere år på arbejdsmarkedet.
<i>Ph.d.'er er en klar succes:</i>	Ph.d.'er fra AAA, DK og KADK har ingen ledighed og tjener klare mere end kandidater.
<i>Konservatorer:</i>	Optag hvert 3. år og et lille antal kandidater giver udsving i procenttal. Kandidaterne har i disse år en vis ledighed.

Hovedbudskab i grafer og tabel for arkitekter og for designere:¹

Figur 1. Dimittendledighed i 2016 i % for arkitekter og for designere

Figur 1 - Arkitekter: Ledigheden for arkitekter 1 år efter dimission (dvs. dimittender fra 2015) er omkring 20 %. Det tager 3-4 år, før ledigheden kommer under 5 %.

Figur 1 - Designere: Ledigheden for designere 1 år efter dimission (dvs. dimittender fra 2015) er på 35 %. Efter 3 år ligger ledigheden på 5-10 %.

¹ For konservatorer er tabeller og de tilsvarende grafer vist i sammenhæng i Beskæftigelsesoversigt 2017.

Tabel 1. Ledighed i 2016 i % for dimittender fra årgangene 2006–2015 - & samlet gennemsnit

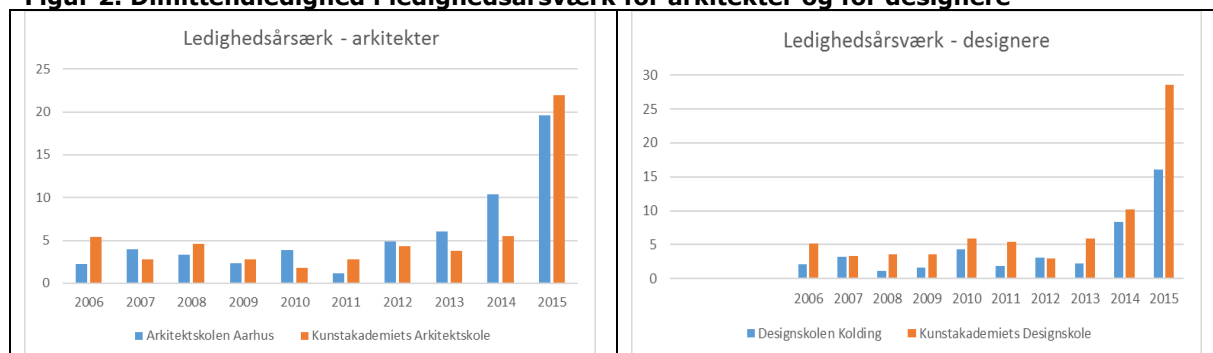
Ledighed i 2016 pr. dimittend- årgang og samlet for 10 år (Bruttoledighed)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006-15 i alt
Arkitektskolen Aarhus	2,4	3,2	3,3	3,0	5,0	1,8	6,3	8,0	13,7	21,7	7,0
Kunstakademiets Arkitektskole	5,2	2,3	4,8	3,1	2,9	3,7	5,4	4,8	7,5	18,7	6,2
Designskolen Kolding	5,7	6,6	3,4	6,9	13,3	7,8	7,6	6,2	19,9	37,0	12,3
Kunstakademiets Designskole	8,5	4,6	7,7	7,4	11,8	9,2	4,2	9,0	23,8	37,2	12,7
Kunstakademiets Konservatorskole	6,4	5,3	6,0	0,8	4,0	0,0	d	14,5	1,1	26,4	9,9
Ph.d.-dimittender:	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006-15 i alt
Arkitektskolen Aarhus	d	0,0	d	d	0,0	d	d	2,2	0,0	d	3,9
Kunstakademiets Arkitektskole	d	d	d	0,0	0,0	d	0,0	d	d	.	1,7
Kunstakademiets Designskole	0,0	5,8	4,2

Tabel 1: De tal, Danmarks statistik leverer til RKU, er opgjort *pr. kalenderår*. Ledigheden falder: Arkitekter fra 2015 har i 2016 en ledighed på ca. 20%. Designere fra 2015 37% i 2016. Konservatorer: 26%.

Ministeriet opgør tal for ledighed i *'skoleår'* med det kriterium, at ledigheden 2 skoleår efter dimission (4.-7. kvartal efter dimission) skal være på/under 5%.² RKUs tal og ministeriets kan *ikke* sammenlignes.

Tabel 1 'indrammer' ledigheden i kalenderåret 2016 for dimittender fra 2014 som udtryk for, at RKU's tal for ledigheden 2. kalenderår efter dimission er det nærmeste, RKU kan komme til tal, der kan sættes i relation til ministeriets. Tal for ledighed på over 5 % i 2016 for dimittender fra 2014 er således udtryk for, at den faldende ledighed for arkitekter endnu ikke opfylder ministeriets kriterium. Ledigheden for designere er udtryk for en langsom etablering i faget og en tendens til underbeskæftigelse.

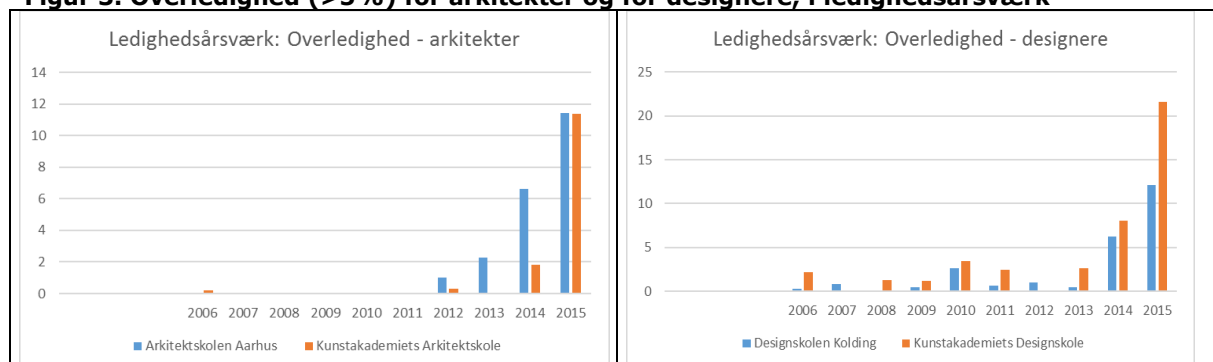
Høje tal for ledighed i % bliver sat i proportion ved at blive sammenholdt med tal for det *antal hele personer*, som ledigheden i % er udtryk for (de såkaldte ledighedsårsværk):

Figur 2. Dimittendledighed i ledighedsårsværk for arkitekter og for designere

Figur 2 – Arkitekter: 1. kalenderår efter dimission (2015) svarer det samlede antal ledige arkitekter i årsværk fra de 2 arkitektskoler svarer til 40 personer. 2. kalenderår (2014) til: (10+6) 16 personer.

Figur 2 – Designere: 1. kalenderår efter dimission (2015) svarer det samlede antal ledige designere i årsværk fra de 2 designskoler til 44 personer. 2. kalenderår svarer ledigheden til (8+10) 18 personer.

Figur 3: Hvis kravet var en ledighed på/under 5 % 2 kalenderår efter dimission (2014), har arkitekter og designere følgende *samlede 'overledighed'*: (6+2) 8 arkitekter og (6+8) 14 designere.

Figur 3. Overledighed (>5%) for arkitekter og for designere, i ledighedsårsværk

² Kriteriet om 5 % indgår i ministeriets model for dimensionering. Se RKU Beskæftigelsesoversigt 2017, s. X

RKU BESKÆFTIGELSESOVERSIGT 2017

Dimittender fra Arkitektskolen Aarhus, Designskolen Kolding og Kunstakademiets Skoler for Arkitektur, Design og Konservering

Indholdsoversigt

Beskæftigelsesoversigt 2017: Indholdsoversigt		
Beskæftigelsesoversigt 2017: Sammenfatning	side	1-2
1. Uddanne til beskæftigelse: Ledighed i et perspektiv på 2-4 år	"	3
2. Relevans: Dimittendledighed i procent og som antal ledige	"	5
3. Graden af beskæftigelse	"	7
4. Antal ledige personer – ledighedsårsværk	"	8
5. Arbejdsmarkedsstatus – privat/off. lønmodtager; selvstændig	"	11
6. Relevans: Indkomst	"	13
7. English summary	page	16
8. Bilag: Baggrundstabeller	side	17

1. Uddanne til beskæftigelse: Ledighed i et perspektiv på 2 – 4 år

Arkitektskolen Aarhus, Designskolen Kolding og Kunstakademiets skoler for Arkitektur, Design og Konservering uddanner arkitekter, designere og konservatorer. Disse uddannelser er elitære kunstneriske og kulturelle, på universitært niveau. De optager alene studerende via optagelsesprøver (kvote 2).³

De studerende på arkitekt- og designuddannelserne bliver optaget på en forudsætning om at have et *talent*. Arkitekter og designere bliver uddannet med et *3-delt vidensgrundlag*: Forskning, kunstnerisk udviklingsvirksomhed og den førende praksis i faget. Uddannelserne er ramme om, at den enkelte studerende i løbet af uddannelsen udfolder sit talent – giver sit talent form og retning.

Konservatoruddannelsen er en elitær kulturuddannelse, der bygger på forskning og forskningsbaseret undervisning. Uddannelsen har dermed et videnskabeligt, men ikke et kunstnerisk grundlag. Arbejdsmarkedet for konservatorer er mere stabilt og overgangen til beskæftigelse kan sammenlignes med det øvrige arbejdsmarked for kandidater. Ledigheden er normalt lav – men med udsving.

Alle 3 uddannelser er professionsrettede: De studerende skal udvikle de kvalifikationer og kompetencer, der skal til for at fungere i deres profession, i bred forstand. De 3 institutioner tager ansvar for at uddanne deres dimittender⁴ til beskæftigelse. Ansøgere, studerende, arbejdsgivere og det omgivende samfund kan i RKUs Beskæftigelsesoversigt 2017 finde oplysninger om de 3 institutioners resultater med at uddanne til beskæftigelse:⁵

Den politiske dagsorden er at uddanne til beskæftigelse inden for ca. 2 år. Det udfordrer de kunstneriske uddannelser: Især designere bliver uddannet til et *semistruktureret* arbejdsmarked, hvor projektansættelser og tidsbegrænsede ansættelser eksisterer side om side med faste ansættelser. Arkitekter bliver i højere grad uddannet til et struktureret arbejdsmarked, med faste ansættelser. Alene konservatorer går ud til et helt struktureret arbejdsmarked, med fast ansættelser (som DJØF'er eller cand.mag'er). Det er derfor nyttigt at vurdere målet om en høj grad af beskæftigelse i et perspektiv på 2-4-år:

Arkitekter og designere: Arkitektskolen Aarhus (AAA), Designskolen Kolding (DK) og Kunstakademiets Skoler for arkitektur, Design og Konservering (KADK) har siden 2014 tilsammen uddannet over 320 arkitekter og designere om året. Dette høje tal kan hænge sammen med fokus på uddannelse til normeret tid, herunder Fremdriftsreformen. Kandidaterne har en tendens til høj ledighed, især de første år på arbejdsmarkedet. Ledigheden har været højere end for de fleste andre videregående uddannelser. Denne overledighed er grunden til, at arkitekt- og designuddannelser i 2015 fik deres optag reduceret med 15-30 % i årene 2016-2023 (dimensionering).⁶

³ Karakter fra adgangsgivende eksamen kan indgå i den samlede vurdering på arkitektuddannelsen. Karakter indgår ikke i vurderingen på designuddannelserne. Konservatoruddannelsen stiller krav om kemi på mindst B.

⁴ Dimittender: Kandidater samt Ph.d.'er.

⁵ Denne RKUs 2017-oversigt ligger i forlængelse af de årlige oversigter for 2013-16. Disse ligger i forlængelse af de årlige beskæftigelsesrapporter, som de kunstneriske & kulturelle uddannelser under Kulturministeriet udgav i perioden 2005-12. Dimittendernes overgang til arbejdsmarkedet er således opgjort siden 2005.

⁶ Dimensionering af optaget indføres i 2016-2023 med i 2023: AAA -20 %; DK -15 %; KADK: -30 %. Det årlige optag på bacheloruddannelserne vil i 2023 dermed være disse procenter lavere end det var i 2015.

Konservatorer: Kunstakademiets Konservatorskole optager ca. 50 studerende hvert 3. år. Optag på denne måde og det lille antal kandidater gør, at ledigheden i % kan svinge meget. Konservatorer har normalt en ret lav ledighed. Denne rapport fokuserer derfor især på ledigheden hos arkitekter og designere.

Ansettelse på talent: Det kan det tage nogle år at etablere sig i sit fag. I Danmark, som i andre lande, er det kunstneriske og kulturelle arbejdsmarked karakteriseret ved, at den enkelte kandidat ofte først skal gøre sig og sit talent gældende og opnå anerkendelse. De første år er nogle kandidater ansat på projektopgaver, for en periode. Først efter nogle år opnår de lønnet beskæftigelse på et niveau, der kan sammenlignes med det øvrige arbejdsmarked. De er fagligt aktive, mens ledige. Det er derfor vigtigt at vurdere overgangen fra kandidat til beskæftigelse som *en gradvis indtrængning* på arbejdsmarkedet.

Konjunkturfølsomhed: Skolerne uddanner dimittenderne til at søge beskæftigelse på et arbejdsmarked for kunstneriske og kulturelle kandidater, der er *mere konjunkturfølsomt* end størstedelen af det øvrige arbejdsmarked. For arkitekter og designere er den generelle konjunkturudvikling, herunder udviklingen i byggeriet og tilliden til 'overskud' i samfundet, med til at afgøre, om samfundet efterspørger dem.

Udbud og efterspørgsel: Beskæftigelse/ledighed er naturligvis - også - et udsagn om: De enkelte uddannelser;⁷ deres erhvervsretning og profil i forhold til andre, beslægtede uddannelser, udbudt af andre institutioner. De kunstneriske uddannelserne skal kombinere høj kernefaglighed med kompetencer, der rammer arbejdsmarkedets behov, bredt:

På udbudssiden: Institutionerne indarbejder viden om aftagernes behov i den løbende udvikling af uddannelserne. Herudover tager de en række initiativer for at skabe et bedre match med arbejdsmarkedet.

På efterspørgslen: Institutionerne tager selv initiativer, og er i dialog med de faglige organisationer⁸, for at udbrede kendskabet til designeres og arkitekters færdigheder og muligheder. Et *øget kendskab* hos en *bredere kreds af arbejdsgivere* er et afgørende redskab til at forbedre beskæftigelsen!

Det strukturelle problem, RKU ikke kan løse: Det samlede uddannelsessystem udbyder samlet langt flere designrelaterede uddannelser, end der er behov for.⁹ Endvidere er de 2 arkitektuddannelser på AAA og KADK fuldt ud tilstrækkeligt til at dække behovet for arkitekter på det danske arbejdsmarked.¹⁰

Bred jobsøgning: Det er samtidig skolernes vurdering, at dimittendledigheden - også - siger noget om dimittenderne og deres *villighed til at søge* jobmuligheder bredt, herunder *flytte* efter jobmuligheder. Institutionerne arbejder med at påvirke de studerendes holdninger til at søge bredt og flytte efter jobs.

Internationalisering: Uddannelserne uddanner deres kandidater til et internationalt arbejdsmarked. Den generelle internationalisering af samfundet giver kandidaterne nye muligheder for at arbejde internationalt. Danske arkitektfirmaer er i dag så internationale, at de er til stede på alle kontinenter. Deres internationale omsætning er fordoblet siden 2012 og er på over 1,1 mia. kr.¹¹ Omvendt kan internationaliseringen også betyde, at udenlandske kandidater konkurrerer om beskæftigelsen i Danmark.

Talgrundlag: RKU-oversigten er baseret på de senest tilgængelige tal fra Danmarks Statistik (DST) for *dimittender på det danske arbejdsmarked*.¹² Oversigten skal informere om dimittendernes overgang til en høj grad af beskæftigelse med særlig fokus på det 2-4 årige perspektiv. Oplysninger om indkomst er en væsentlig faktor, fordi ledighedende første år er høj og fordi der på kunstneriske og kulturelle uddannelser ikke altid er en entydig sammenhæng mellem graden af beskæftigelse og indkomsten.

Dimittender, beskæftiget i udlandet: Dimittender, der opnår beskæftigelse i udlandet (inkl. nordiske kandidater), indgår ikke i DSTs ledighedstal. Ca. 20 % af RKUs dimittender rejser til udlandet (Universiteterne ca. 10 %).¹³ DST's ledighedstal *undervurderer* den faktiske evne til at uddanne til beskæftigelse.

⁷ Betegnelserne 'arkitekt' og især 'designer' omfatter flere specialiseringer/uddannelsesretninger.

⁸ FAOD (Foreningen af Arkitekter og Designere i Danmark), Arkitektforeningen, DanskeArk og DI (DIs Specialudvalg for Design) m.fl.

⁹ Der udbydes over 60 uddannelser med 'design'. Se Uddannelsesministeriets rapport: 'Fremtiden for arkitektur og design', fra Udvalget til fremtidssikring af de videregående kunstneriske Uddannelser, side 30-31: Prognose for at antallet dimittender med designrelaterede uddannelser (især korte og mellemlange, men også kandidatuddannelser) i 2030 vil overstige det i dag kendte behov for disse med ca. 12.000. Se: <http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/videregaende-uddannelse/kunstneriske-uddannelsesinstitutioner/publikationer-kunstneriske-uddannelsesinstitutioner/baggrundrapport-om-de-videregaende-kunstneriske-uddannelser504b6d6755fb4ae1a8f946a93653636d>

¹⁰ Aalborg Universitet har opbygget en de fakto arkitektskole - og uddanner også i lysdesign, i København.

¹¹ Danske Ark: International omsætning for medlemmerne i 2012: 545 mio. kr. 2015: 1.136 mio. kr.

Se: : http://danskbyggeri.dk/media/21433/export-profile_2016_web.pdf

¹² Se: Danmarks Statistik, Statistikbanken, indgangen 'Kultur og Kirke' og her 'kulturlivets økonomi', 'uddannelse og beskæftigelse på kulturområdet': <http://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1680> .

¹³ UFM-notat af 25. marts 2014: "Aktuelle ledighedstal - metode, begreber og datagrundlag", med tilhørende tabeller. 2011-tal: AAA 24 %; KADK 17 %; DK: 19 %. Konservatorer rejser ikke ud i samme omfang.

2. Kriterium for uddannelsers relevans: Dimittendledighed i procent og som antal ledige

HOVEDBUDSKABER	
<i>Ledigheden falder fortsat:</i>	Beskæftigelsen for kandidater fra arkitekt- og designuddannelserne stiger. Ledigheden falder - dog fortsat fra en niveau, der er højere end mange andre videregående uddannelsers. Kandidater, der bor -og arbejder - i udlandet, indgår ikke i tal fra Danmarks Statistik.
<i>Ledigheden for arkitekter:</i>	Ledigheden fortsætter med at falde, samtidig med at indkomsterne er på niveau med andre kandidatuddannelser. Risiko: Fremdriftsreformen kan fortsat føre til en vis ledighed i de kommende år.
<i>Ledigheden for designere:</i>	Design er et fag, hvor fuldtidsansættelse ikke er normen (som for arkitekter). Dimittendledigheden er faldende men fortsat klart højere end for de fleste andre kandidatuddannelser. Ledigheden er udtryk for en langsom etablering og for underbeskæftigelse, men: Meget få kandidaterne er helt ledige. Skolerne ved samtidigt, de ledige er fagligt aktive, mens ledige. Lønnen er lavere end for andre kandidatuddannelser.
<i>Ledigheden for konservatorer</i>	Optag hvert 3. år og et lille antal kandidater giver udsving i procenttal. Kandidaterne har i disse år en vis ledighed.

Ledighedsprocenten: Udviklingen i dimittendernes ledighed. Ledighed er beregnet som fuldtidsledige (bruttoledige)¹⁴. Hver enkelt dimittends grad af ledighed i løbet af et år bliver summeret og omregnet til fuldtidsledige. Ledighedsprocenten viser derfor *ikke*, om ledigheden berører få meget - eller mange lidt.

10-årigt perspektiv på ledighed: RKU's Beskæftigelsesoversigt 2017 viser ledigheden i procent *i kalenderåret 2016:*

- For hver årgang dimittender 2006-2015, dvs. 10 årgange tilbage samt
- Den samlede ledighedsprocent for disse 10 årgange.

Høj ledighed falder markant: Tabel 1 viser ledighedsprocenten målt i 2016 for dimittender i *arbejdsstyrken* for årgangene 2006-2015. Tabel 1 viser dermed, at ledigheden i 2016 for kandidater fra 2015 er høj. Ledigheden er lige høj for de 2 arkitektskoler og for de 2 designskoler. Ledigheden for både arkitekter og designere falder mærkbart i løbet af 3 - 4 år.

Tabel 1. Ledighed i pct. i 2016

Ledighed i 2016 pr. dimittend- årgang og samlet for 10 år (Bruttoledighed)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006-15 i alt
Arkitektskolen Aarhus	2,4	3,2	3,3	3,0	5,0	1,8	6,3	8,0	13,7	21,7	7,0
Kunstakademiets Arkitektskole	5,2	2,3	4,8	3,1	2,9	3,7	5,4	4,8	7,5	18,7	6,2
Designskolen Kolding	5,7	6,6	3,4	6,9	13,3	7,8	7,6	6,2	19,9	37,0	12,3
Kunstakademiets Designskole	8,5	4,6	7,7	7,4	11,8	9,2	4,2	9,0	23,8	37,2	12,7
Kunstakademiets Konservatorskole	6,4	5,3	6,0	0,8	4,0	0,0	d	14,5	1,1	26,4	9,9
Ph.d.-dimittender:	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006-15 i alt
Arkitektskolen Aarhus + Designskolen Kolding	d	0,0	d	d	0,0	d	d	2,2	0,0	d	3,9
Kunstakademiets Arkitektskole	d	d	d	0,0	0,0	d	0,0	d	d	.	1,7
Kunstakademiets Designskole	0,0	5,8	4,2

Arkitekter: Dimittenderne fra f.eks. Arkitektskolen Aarhus i 2015 havde i 2016 en gennemsnitlig ledighed på 21,7 %. For dimittender fra 2011 er ledigheden i 2016 under 2 %.

Designere: For begge designskoler er ledigheden i 2016 for dimittender fra 2015 på 37 %. For kandidater fra 2014 er ledigheden i 2015 - 2 år efter dimission - fortsat på ca. 20 %. Først 3 år efter dimission (2013) er ledigheden under 10 %.

Tabels 1, søjlen '2006-2015': For kandidater fra hele 10-årsperioden 2006-2015 ligger den gennemsnitlige ledighed i 2016 på: Arkitekter 6-7 %. For designere: Godt 12 %. For konservatorer: Ca. 10 %. Tabel 1 bekræfter den generelle tendens til, at arkitekter har en lavere ledighed end designere. Konservatorer har en vis ledighed. Deres ledighed er normalt tættest på det øvrige arbejdsmarked for kandidater. Skolernes Ph.d.'er har en meget lav ledighed (ligesom tilfældet er for Ph.d.'er fra universiteterne).

¹⁴ DST opgør 'ledige' som 'bruttoledige', dvs.: Nettoledige (personer, der modtager dagpenge fra en a-kasse eller personer der er jobklare kontanthjælpsmodtagere) *plus personer i jobaktivering* (de registrerede aktive-rede, som skønnes jobklare).

I de tabeller fra DST, som ligger til grund for denne RKU-oversigt, angiver 'd', at et tal enten ikke findes - eller at antallet i kategorien er under 5 (den såkaldte 'diskretioneringsgrænse' (personhensyn)).

Konservatorer og Ph.d.'er: Et meget lille antal personer kan give 'store' udsving i procenttal. Konservatorerne har høje ledighedsprocenter i 2016 for kandidater fra 2015 og især 2013 (Se dog tabel 2 & fig. 4).

Overordnet sammenligning: Ledigheden for arkitekter i 2016, 2 år efter dimission (se tabel 1, dimittender fra 2014), var lidt lavere end cand.mag.ers (ca. 14 %), men højere end DJØF'er og ingeniørers (ca. 7%).¹⁵ Designere fra 2014 havde i 2016 en ledighed på ca. 20 %, som enkelte humanistområder.

De samlede ledighedsprocenter for 10 årgange rækker ud over konjunktursving. Ledighed for 10 årgange viser derfor en uddannelsesinstitutions resultater med at uddanne til beskæftigelse. Den uddannelsespolitiske fokus er på ledighed efter ca. 2 år. Man kan her se på 2 målestokke:

Målestok A: Den generelle ledighed på *det samlede arbejdsmarked*, der er på 3,5 - 5 %. Eller
Målestok B: Ledigheden for *beslægtede kandidatgrupper*, som cand.mag.er eller DJØF'er.

Ad A: Uddannelses- og Forskningsministeriet indfører nyt bevillingssystem for de øvrige videregående uddannelser¹⁶) hvor A: 'Beskæftigelse på niveau med det samlede arbejdsmarked' er nyt 'kvalitetsmål'. Det omfatter ikke de kunstneriske uddannelser men udtrykker en norm i samfundet.

Ad B: For RKU er det mest relevant at blive målt på B: Ledighedsprocenten for beslægtede kandidatgrupper ved overgangen til arbejdsmarkedet.

Det positive budskab: Konsekvent fald i ledigheden siden 2013:

Dimittendledighed i et flerårigt perspektiv: Tabel 2 ligger i forlængelse af tabel 1.¹⁷ Tabel 2 viser den gennemsnitlige ledighed for kandidater for 10 år ad gangen: Tal i denne 2016-oversigt (tabel 1), bliver sammenholdt med de tilsvarende tal fra RKUs beskæftigelsesoversigter fra 2015, 2014 og 2013:

Tabel 2. Dimittendledighed i et flerårigt perspektiv

Bruttoledighed i %, udvikling i 4 perspektiver, hver for 10-år	Måleår 2013	Måleår 2014	Måleår 2015	Måleår 2016	Relativt fald, led.% 2013 - 2016
	Hvert måleår for de 10 forudgående årgange:	(2003-2012)	(2004-2013)	(2005-2014)	
Arkitektskolen Aarhus	11,7	10,5	8,3	7,0	-40
Kunstakademiets Arkitektskole	13,0	12,2	8,7	6,2	-52
Designskolen Kolding	16,2	15,8	15,2	12,3	-24
Kunstakademiets Designskole	16,1	15	13	12,7	-21
Kunstakademiets Konservatorskole	5,8	9,0	5,2	9,9	71

Arkitekter: Den høje ledighed er klart faldende: Den gennemsnitlige ledighed i 2016 (for dimittender fra 2006-2015) er således 40-50 % lavere end den var i 2013 (for dimittender fra 2003-12).

Designere: Ledigheden for designere i 2016 (for 2006-15) er over 20 % lavere end i 2013 (for 2003-12).

Ledigheden er størst de første år efter dimission. Den faldende ledighed er udtryk for, at flere kandidaterne hurtigere får fodfæste på arbejdsmarkedet. RKU har dog fokus på, om Fremdriftsreformen vil øge afgang. Dette kan få ledigheden for især designere til at *stige* i de kommende par år. Arkitektvirksomhederne har vækst, efterspørger arkitekter – og RKU forventer en fortsat positiv udvikling for arkitekter.

Konservatorer: Konservatorerne overgang til beskæftigelse må tage afsæt i, at Konservatorskolen har optag hvert 3. år. Det fører til, at det antal kandidater, der tilgår antallet konservatorer, varierer fra år til år (Se tabel 13): 2012: 4 dimittender. 2013: 18. 2014: 7. 2015: 20 dimittender. De år, hvor ca. 20 tager afgang, vil nødvendigvis have en vis dimittendledighed. Med 18 kandidater i 2013 og 20 i 2015 er det ikke overraskende, at konservatorerne har høje ledighedsprocenter for de år. Tabel 2 viser således, at den nuværende høje ledighed indgår i et 'mønster', hvor ledigheden varierer en del. Ledigheden i 2016 for kandidater fra 2013 og 2015 svarer til 7 årsværk. Se også afsnit 4. Ledighedsårsværk.

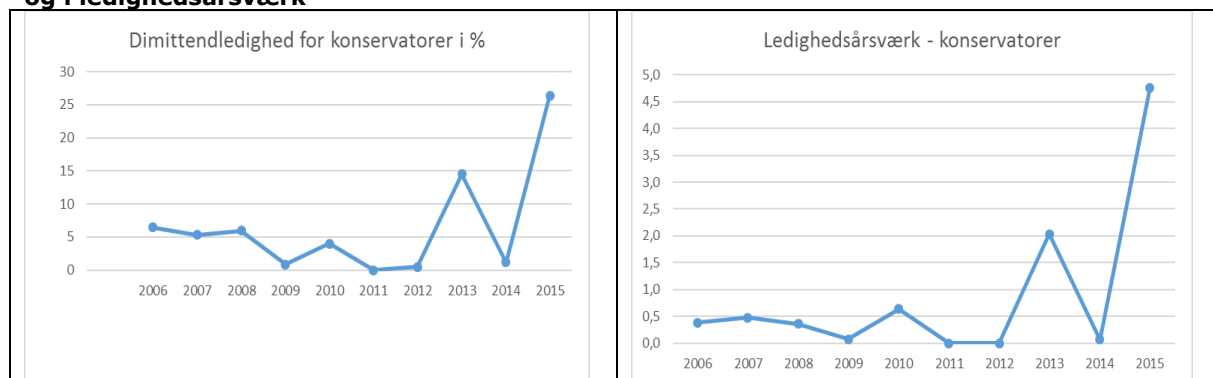
¹⁵ *Overordnet sammenligning:* Tal fra Akademikerne/AC kan i k k e sammenlignes direkte med de her viste tal. AC opgør ledighed for de forsikrede i intervaller (som 1-2 år; 2-4 år osv.). De anførte AC-tal er for ledighed efter 2 år, som opgjort august 2016. Se evt.: <http://www.ac.dk/media/648437/ledighed-august-2016.pdf>

¹⁶ De kunstneriske uddannelser har normeret optag inden for 4-årige rammebevillinger. De er derfor ikke omfattet af de kommende bevillingssystem.

¹⁷ For hver skole: 1. linje, ledigheden i 2015, er tallene fra tabel 2. Tal for ledigheden i 2014 & 2013 er de tilsvarende tal fra Beskæftigelsesoversigt 2015 og 2014.

Konservatorer: Figur 4 viser grafer for ledighedsprocent og for ledighedsårsværk (svarende til figur 1 & 2 for arkitekter og designere).

Figur 4. Konservatorer fra Kunstakademiets Konservatorskole: Dimittendledighed i 2016 i % og i ledighedsårsværk

3. Graden af beskæftigelse – uddannelse til høj beskæftigelse

Beskæftigelsesgraden er et mere 'positivt' udtryk for dimittendernes indgang på arbejdsmarkedet (i forhold til ledighedsgrad):

Beskæftigelsesgraden: Ledighedens spejlbillede er beskæftigelsesgraden, dvs. graden af beskæftigelse for de dimittender, der er på arbejdsmarkedet (spænd fra 'fuld beskæftigelse' til 'helt eller delvis ledig')

Ca. 90 % af arkitekterne og 80 % af designerne har en høj grad af beskæftigelse. *Meget få* arkitekter og designere er *helt ledige*. Ledigheden er udtryk for en langsom indtrængning på arbejdsmarkedet. Ca. 18% af designerne har i 2016 en så lav grad af beskæftigelse, at de er underbeskæftigede.

Den politiske fokus er på at uddanne direkte til arbejdsmarkedet og opnå fuld beskæftigelse inden for ca. 2 'skoleår'. Dette har *skærpet dagsordenen* for de kunstneriske og kulturelle uddannelser:

Tidligere: Målsætning om at beskæftigelsesgraden var omkring 80: I tidligere år har kunstneriske uddannelser¹⁸ haft en målsætning at uddanne kunstneriske dimittender¹⁹ til 'beskæftigelse'. I praksis var det en målsætning om at uddanne dimittenderne til 'en høj grad af beskæftigelse' (jf. omtalen på side 3-4 af vilkårene for at uddanne netop kunstneriske dimittender til beskæftigelse). Forudsætningen var hermed, at det for dimittender på det kunstneriske arbejdsmarked, og for samfundet, var acceptabelt med en beskæftigelsesgrad på ca. 80 %.²⁰ De kulturelle uddannelser har derfor defineret graden af beskæftigelse²¹ således:

Høj grad af beskæftigelse:

- Dimittender i fuld beskæftigelse = 0 % ledige;
- Dimittender i næsten fuld beskæftigelse = Ledighedsgrad på 1-20 %;

Underbeskæftigelse:

- Dimittender i delvis beskæftigelse = Ledighedsgrad på 20-60 %;
- Helt eller delvist ledige = Ledighedsgrad på over 60 %.

De kunstneriske uddannelserne forudsatte hermed, at en beskæftigelsesgrad på 80 (Tabel 3: Summen af fuld beskæftigelse og næsten fuld beskæftigelse) var udtryk for den 'høje grad af beskæftigelse', som institutionerne kunne forvente. Det svarer groft sagt til, at gennemsnitlig dimittendledighed for 10 år-gange kunne være op til 20 %). På dette grundlag:

¹⁸ Før 2012: Målsætningen for Kulturministeriets Rektorer (KUR): Ledighed på op til 20 %= høj beskæftigelse.

¹⁹ Denne målsætning har været brugt i beskæftigelsesrapporterne fra rektorkollegiet Kulturministeriets Rektorer (KUR) 2005-2012. Samt i RKUs for AAA, DK og KADK i 2013-2015.

²⁰ Jævnfør: For Kulturministeriets uddannelser anfører akkrediteringsbekendtgørelsen (i dens bilag 1) som kriterium for uddannelsens relevans bl.a.: " at uddannelserne afspejler arbejdsmarkedets samt kunst- og kulturlivets behov, og at de studerende opnår relevante kompetence".

²¹ Danmarks Statistik (DST) kan ikke opgøre graden af beskæftigelse direkte. Opgørelsen forudsætter derfor, at personer, der er i arbejdsstyrken og ikke er ledige, er i beskæftigelse. Sådanne personer kan dog – teoretisk – også være uden for arbejdsstyrken (f.eks. på førtidspension eller i aktivering uden løn).

Tabel 3 viser beskæftigelsesgraden i 2016 for dimittender fra årgangene 2006-2015. Eksempel.: For Arkitektskolen Aarhus har (82 + 9) 91 % af dimittenderne fra årgangene 2006-2016 en høj grad af beskæftigelse i 2016. Dimittender fra begge arkitektskoler har denne høje grad af beskæftigelse. Designerne ligger på kun godt 80 %. Ledighedsgraden for konservatorer på 84 % afsejler, at ledigheden i disse år er høj (jf. dog bemærkninger til figur 3).

Tabel 3. Beskæftigelsesgraden for dimittender i 2016

Beskæftigelsesgraden i 2016 for 10 års dimittender (2006-2015)	Fuld beskæftigelse	Næsten fuld beskæftigelse	Høj grad af beskæftigelse	Delvis beskæftigelse	Hel eller delvis ledighed	Underbeskæftigede	I alt
Arkitektskolen Aarhus	82	8	91	8	2	9	100
Kunstakademiets Arkitektskole	84	7	91	7	1	9	100
Designskolen Kolding	70	13	83	12	5	17	100
Kunstakademiets Designskole	72	9	81	14	5	19	100
Kunstakademiets Konservatorskole	74	10	84	13	3	16	100

En generel underbeskæftigelse: Tabel 3 viser også, at blot 1-5 % af dimittenderne er 'helt eller delvist ledige', (dvs. mere end 60 % ledige). Dette er vigtigt: Den høje dimittendledighed bliver ikke båret af få enkeltpersoner - men er udtryk for en mere generel underbeskæftigelse, især blandt designerne:

Faldende ledighed: Ca. 10 % af arkitekterne og knapt 20 % af designerne har en alt for lav beskæftigelse (de 'underbeskæftigede'). Tabel 16 i bilaget viser disse tal i tabel 3 - for 'høj grad af beskæftigelse' - i sammenhæng med de tilsvarende tal i tidligere års oversigter.

Overgang til relevant beskæftigelse de første 1-4 år efter kandidat: Faglige aktiviteter i en periode med ledighed er også kvalificerende.

Skolerne véd fra deres kontakt med dimittender, at langt de fleste ledige er fagligt aktive, mens de er ledige. RKU har ikke statistisk dokumentation for dette.

RKU ønsker at overgangen fra dimittend over ledig til beskæftiget bliver vurderet bredere end alene den politiske fokus på alene ledighed og løn, 2 år efter dimission. RKU ønsker at dimittender - også - bliver målt og vurderet på, om de rent faktisk været fagligt aktive: Har de haft et arbejde? En projektansættelse? Har de søgt at starte selv (evt. mens på dagpenge?) Har de efteruddannet sig? Har de - efter måske 3 år - skabt faglige resultater, der tilfører større værdi end deres tab ved den indledende ledighed?

4. Antallet af ledige – ledighedsårsværk

HOVEDBUDSKAB

Ledighed i få hele personer: De høje procenter for ledighed er udtryk for et begrænset antal hele årsværk. Ledighed over 5 %: Hvis arbejdsmarkedet - hver år - i alt blot af tog ca. 10 flere arkitekter og ca. 15 flere designere, ville ledigheden, 2 år efter kandidat, være under 5 %.

Ledighedsårsværk: Ledighedsprocenten omsat til antallet ledige personer. Høje ledighedsprocenter for en lille population kan betyde, at det antal personer, der er ledige, er begrænset. Antal ledighedsårsværk kan dermed sætte ledigheden i procent i perspektiv.

Hver enkelt ledig er én ledig for meget. Høje procenttal for ledighed for arkitekter og designere skygger dog let for, at det antal personer, der er berørt af ledigheden, er begrænset. Det betyder, at der kun skal ske en lille stigning i antallet af designere, arkitekter eller konservatorer i beskæftigelse, for at ledighedsprocenterne vil komme på niveau med andre kandidater med lange, videregående uddannelser.

RKU Beskæftigelsesoversigt 2017 omregner derfor Danmarks Statistiks procenttal for ledighed til *ledighedsårsværk*²² for at antallet personer kan indgå i vurderingen af ledigheden. Denne beregning siger ikke noget om, hvorledes denne ledighed er fordelt – om ledigheden berører få personer eller er fordelt over mange. Afsnit 3. Beskæftigelsesgrad viser dog, at meget få kandidater er helt ledige.

²² RKUs beregning af ledighedsårsværk: Antallet af ledighedsårsværk er beregnet ud fra antallet af dimittender i arbejdsstyrken (Tabel 14). Ledighedsprocenten for den enkelte dimittendårgang (tabel 1) ganget antallet af dimittender på arbejdsmarkedet (tabel 14) giver dermed, for hver årgang, det antal beregnede personer, som var ledige i 2016. Opgørelsen skal angive en størrelsesorden.

Antal ledighedsårsværk er nyttige tal for at vurdere hvilken indsats, der skal til på arbejdsmarkedet og på uddannelsesinstitutionerne for at opnå høj beskæftigelse - også for nye designere & arkitekter.

Tabel 4 viser således, at der i måleåret 2016 for kandidaterne fra 2006-2015 i alt var 114 ledige arkitektårsværk og 118 ledige designerårsværk – tilsammen 232 årsværksledige arkitekter og designere. Hertil komme 9 årsværksledige konservatorer, som dog især skyldes de 5 ledige fra årgang 2015.

Tabel 4. Arkitekter og designeres ledighedsårsværk i 2016 (dimitteret fra 2006 – 2015)

Ledighedsårsværk i 2016 / Dimittendårgang	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006-2015
Arkitektskolen Aarhus	2	4	3	2	4	1	5	6	10	20	58
Kunstakademiets Arkitektskole	5	3	5	3	2	3	4	4	5	22	56
Arkitekter i alt	8	7	8	5	6	4	9	10	16	41	114
Designskolen Kolding	2	3	1	2	4	2	3	2	8	16	44
Kunstakademiets Designskole	5	3	4	4	6	5	3	6	10	29	75
Designere i alt	7	7	5	5	10	7	6	8	19	45	118
Ledighedsårsværk i alt (arkitekter + designere)	15	13	13	10	16	11	15	18	34	86	232
Kunstakademiets Konservatorskole	0,4	0,5	0,4	0,1	0,6	0,0	0,0	2	0,1	5	9

Tabel 4 viser at ledigheden i 2016 for arkitekter 2 kalenderår efter dimission (2014) svarer til 16 'hele' arkitekter og 19 'hele' designere. 4 år efter dimission (2012) er ledigheden reduceret til 9 'hele' arkitekter og kun 6 'hele' designere.

Strukturel kandidatledighed: Ledigheden for de kandidater, der er dimitteret for 5 – 10 år siden, kan tages som udtryk for en strukturel ledighed:

Arkitekter: I tabel 6, dimittendårgang 2010, er de 6 årsværksledige arkitekter fremhævet, fordi der i 2006–11 i gennemsnit er 6 årsværksledige.

Designere: Tilsvarende er de 7 årsværksledige designere i årgang 2011 fremhævet, fordi der i 2006–2011 i gennemsnit er 7 årsværksledige.

Dette illustrerer, at de høje ledighedsprocenter samfundsmæssigt gælder et begrænset antal ledighedsårsværk. Målet om fuld beskæftigelse vil – alt andet lige²³ - kræve en kombination af:

- Resultater af skolernes egen – målrettede - indsats for at gøre studerende arbejdsmarkedsparete,
- Arbejdsmarkedet øger sin årlige efterspørgsel efter arkitekter og designere lidt &
- Effekterne af den igangværende dimensionering 2016-2021.

Ministeriets dimensioneringsmodel: En del lange, videregående uddannelser har dimittendledighed. Ministeriets beregnede i 1914 & 2015 dimensionering ud fra, om en given uddannelse har en ledighed, der i pct.-point var højere end gennemsnittet for dimittendledighed *for alle videregående uddannelser*.²⁴

Den aktuelle politiske fokus er skærpet: Den netop indgåede politiske aftale af 24. november 2017: 'Nyt bevillingssystem for de videregående uddannelser' fastsætter, at ledigheden for dimittender ca. 2 år efter dimission²⁵ fremover skal være: 'mindst på niveau med den generelle beskæftigelse for befolkningen i den erhvervsaktive alder korrigeret for konjunktur. Det fremstår som en skærpelse, at kandidater fremover bliver fremover målt på 'det samlede arbejdsmarked'.²⁶

RKU's definition på overledighed: Den ledighed i årsværk, i kalenderåret 2016, der ligger over 9 % for kandidater fra 2015. Og over max. 5 % for kandidater fra 2006-2014.

²³ 'alt andet lige' fordi: Man kan ikke vide, om øget efterspørgsel, eller mindre udbud, 1:1 vil føre til lav ledighed, fordi arbejdsmarkedet er dynamisk (som ansætte kandidater fra beslægtede uddannelser (substitution)).

²⁴ Ministeriets model satte for hver uddannelse ledigheden for op til 10 dimittendårgange i forhold til den gennemsnitlige ledighed for alle lange videre uddannelser. Dimensionering satte ind ved 2 %-points overledighed. En overledighed på 7,5 %-point udløste dimensionering på 30 %. For AAA, DSDK og KADK lå overledigheden mindst 7,5 %-point over. Se notat af 24. sept. 2014: <http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/videregaende-uddannelse/dimensionering/beregningseksempler.pdf>

²⁵ Aftaleteksten, side 5: "nyuddannede med en videregående uddannelse skal have en beskæftigelse (opgjort i 12. til 23. måned)", se: <https://ufm.dk/lovstof/politiske-aftaler/endelig-aftale-nyt-bevillingssystem-for-de-videregaende-uddannelser.pdf> Denne aftale omfatter ikke de kunstneriske uddannelser men sætter et alment, politisk mål.

²⁶ Arbejdsmarkedet kan have meget lav ledighed samtidig med at dimittender bruger tid på at få arbejde.

De i tabel 5 anførte tal for overledighed *kan ikke sammenlignes direkte* med ministeriets opgørelser.²⁷ Der er udtryk for *RKU's valg af tal for aktuel ledighed, på basis af tal for kalenderår.*

Kriterier: RKU bruger 9 % for første kalenderår efter dimission og 5 % for de følgende år fordi:

- Uddannelses- og Forskningsministeriet brugte i notat om dimensionering af 28. april 2016²⁸ en ledighed på 9 % for dimittender ca. 2 skoleår efter dimission som reference for overledigheden i forhold til den generelle ledighed på arbejdsmarkedet på 5 %.
- AC's seneste tal for gennemsnitlig kandidatledighed (juni 2017) opgør en samlet, gennemsnitlig ledighed 18 måneder efter dimission på 10,7 %. Der er stor spredning i AC-ledigheden: Ingeniører: 2,6 %. Cand.mag.er: 18,6 %. DJØF'er: 8,4 %.

AC's tal *kan ikke sammenlignes direkte*²⁹ med RKU's tal, men: RKU har - med valg af 9 % for ledighed i første kalenderår og maksimalt 5 % fra og med andet kalenderår - valgt *ambitiøse mål for sine uddannelser i forhold til RKU's tal fra Danmarks Statistik.*

En reduktion af denne overledighed til 5 %, som opgjort af RKU, vil være grundlag for en fornyet dialog med Uddannelses- og Forskningsministeriet om den fortsatte dimensionering.

Hvis man vil lave en overordnet, grov sammenligning mellem RKU og ministeriets tal, ligger ministeriets mål af ledighed 2 skoleår efter dimission, groft sagt, 'mellem' RKU's tal for ledighed for første kalenderår og for andet kalenderår. De kunstneriske uddannelser har konsekvent insisteret på, at det for kandidater fra kunstneriske uddannelser tager længere tid at blive ansat, på sit talent. Beskæftigelsesoversigten fremhæver derfor i tabellerne tal for ledighed i 2016 for 2. kalenderår (I tabel 5: Dimittender fra 2014).

Overledighed: Tabel 5 viser forskellen mellem den faktiske ledighed (tabel 4): 232 årsværk minus benchmark for 'maksimal' ledighed (tabel 17): 130 årsværk: Overledighed på 103 årsværk:

Tabel 5. Overledighed: Forskel mellem faktisk ledighed (tabel 4) og mål for ledighed (tab. 16)

Ledighedsårsværk i 2016 \ Dimittendårgang	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006-15 i alt
Arkitektskolen Aarhus	0	0	0	0	0	0	1	2	7	11	21
Kunstakademiets Arkitektskole	0	0	0	0	0	0	0	0	2	11	14
Arkitekter i alt	0	0	0	0	0	0	1	2	8	23	35
Designskolen Kolding	0	1	0	0	3	1	1	0	6	12	25
Kunstakademiets Designskole	2	0	1	1	3	2	0	3	8	22	43
Designere i alt	2	1	1	2	6	3	1	3	14	34	67
Ledighedsårsværk i alt (arkitekter + designere)	3	1	1	2	6	3	2	5	23	57	103
Kunstakademiets Konservatorskole	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	d	1,3	0,0	3,1	8

Arkitekter: Tabel 5 viser at *en samlede overledighed* i 2016 for arkitekter fra 2006-2015 på 35 årsværk (tabel 4: 114 årsværk minus tabel 17: 79 årsværk). For dimittender fra 2014 - 2. kalenderår efter dimission - er overledigheden på kun 8 årsværk. Beskæftigelsen skal derfor, hvert år (!), forbedres med ca. 10 arkitekter,³⁰ for at uddannelserne matcher RKU's målsætning om en ledighed på 5 %, 2. kalenderår efter dimission.

Designere: Tabel 5 viser at *en samlede overledighed* i 2016 for designere fra 2006-2015 på 67 årsværk (tabel 4: 118 årsværk minus tabel D: 51 årsværk). For dimittender fra 2014 - 2 år efter dimission - er ledigheden 14 årsværk. Beskæftigelsen skal derfor forbedres med ca. 15 designere³¹, hvert år, for at uddannelserne matcher RKU's målsætning om en ledighed på 5 %, 2 kalenderår efter dimission.

Tabel 4 opgør den samlede ledighed i 2016 for 10 årgange arkitekter og designere til 232 årsværk. Benchmark: Tabel E opgør, at ledigheden højst skulle være på 130 årsværk - hvis arkitekter og designere i 2016 'kun' havde en ledighed på 9 % for dimittender fra 2015. Og maksimalt 5 % for dimittender fra 2006-2014.

²⁷ Ikke sammenlignes: 1) Ministeriets tal for ledighed (RAS) har en lidt anden definition end de tal, DST leverer til RKU. Men den afgørende forskel er: Ministeriet måler ledighed 'i skoleår', med målepunktet for ledighed efter 2. skoleår ('4.-7. kvartal). RKU's tal fra DST er kalenderår.

²⁸ UFM-notat af 2016-04-28: 'UDS-analyse vedr. ledighed og optag april 2016'. Notatets 9 % og 5 % er vejede gennemsnit for perioden 2007-2014. Tallene har dermed stor tyngde.

²⁹ AC's tal er % af ledige medlemmer. RKU's tal fra DST er populationen med cpr.nr. i Danmark. O.a. forskelle.

³⁰ Ledigheden i 2016 falder hurtigt fra årgang 2015 - årgang 2013. Et gennemsnit for de 10 år giver derfor ikke mening. De 'ca. 10' er et afrundet udtryk for de 8 (2014).

³¹ Ledigheden i 2016 falder rimelig hurtigt fra årgang 2015 - årgang 2012. 'ca. 15' er et afrundet udtryk for de 14 (2014).

Fald i overledighed: Af de 103 årsværk i overledighed i 2016 ligger hele (23+57) 80 årsværk de første 2 år efter dimission. For de forudgående 8 årgange (2013-2006) er ledigheden over 5 % meget lille. De 2-3 år, det tager nogle dimittender at etablere sig på arbejdsmarkedet, er således afgørende for, at arkitekt- og designuddannelserne stadig fremstår med en klar overledighed i forhold til de øvrige lange, videregående uddannelser.

RKU's arbejdsmarkspolitiske betragtninger for dimittender i arkitektur og design:

- Ansvar for de 232 ledige årsværk i tabel 4: Arkitekt- og designskolerne tager ansvar for at uddanne (i princippet) alle til beskæftigelse.³²
- Ambition: De 130 årsværk i tabel 17: En benchmark om ledighed på maks. 9 % det første år og maks. 5 % for de følgende år er ambitiøs for arkitekt- og designuddannelserne.
- Mangel på arkitekter?: De 103 årsværk i tabel 5 - med næsten ingen overledighed 2 kalenderår efter dimission - peger på, at en fortsat fremgang i byggeri m.v. vil kunne føre til *mangel på arkitekter*.
- Fokus på designerne: Designfaget har en del designere, der arbejder uden for deres kernefag.³³ En fremtidig efterspørgsel efter designere, der overstiger antallet af dimittender, kan derfor dækkes af designere i andre jobs, der søger ledige designjob.

Perspektiv: Fortsat fremgang i byggeri m.v. vil kunne føre til mangel på arkitekter. Mangel på arkitekter vil udfordre den dimensionering af optaget på de 2 egentlige arkitektuddannelser, der blev indledt i 2016. Der er ikke udsigt til mangel på designere eller konservatorer.

5. Arbejdsmarkedsstatus

Arbejdsmarkedsstatus: Er dimittenden lønmodtager (privat eller offentligt ansat) – eller selvstændig?

HOVEDBUDSKAB

Det private arbejdsmarked: Hele 80 % af arkitekter og designere er ansatte på det private arbejdsmarked eller er selvstændige. De opfylder den politiske målsætning om 'mindst 75 % i privat ansættelse'. For konservatorer ca. 40 % privatansatte (Målsætningen har dog ikke samme relevans for dem.³⁴).

Tabel 6 viser at arkitekter og designere i høj grad er i privat beskæftigelse: Ca. 80 % af dimittenderne er i privat beskæftigelse, dvs. som selvstændige eller som ansatte i den private sektor. Andelen af selvstændige er blandt de højeste på alle videregående uddannelser. Blot 20 % er i offentlig ansættelse:

- Arkitekterne: 81 % ansat i den private sektor. Heraf er ca. 8 % er selvstændige. Ca. 20 procent er ansat i den offentlige sektor.
- Designerne: Ca. 80 % ansat i den private sektor. Heraf er hele 25-30 % selvstændige. Ca. 20 procent er ansat i den offentlige sektor.
- Konservatorer: Ca. 55 % ansat i den offentlige sektor og ca. 45 % i den private sektor.

Kvalitets- og Relevansudvalget lagde i sin første delrapport³⁵ til grund, at videregående uddannelser fremover bør blive målt på, om 75 % af deres dimittender opnår privat beskæftigelse (selvstændige eller privatansatte).

Tabel 6 viser at arkitekt- og designuddannelserne til fulde opfylder 75 %-målet.

Godt at være selvstændig?: Det er normalt et mål at motivere studerende til at blive selvstændige. En start som selvstændig, der ikke lykkedes, kan dog have store økonomiske og personlige konsekvenser.

Arkitekt- og designuddannelsernes har en høj andel af selvstændige. Det er med til at *forhøje ledigheden*: De, der nedsætter sig som selvstændige kan tænkes at forberede dette, på dagpenge. De, der ikke lykkes, kan herefter nemt opleve at være ledige i en periode.

Kunst- og kulturuddannelserne har derfor i deres vejledning af de studerende fokus på, at det kan være bedre for mange – først - at etablere sig på arbejdsmarkedet, *som ansat*. For så - efter nogle år - at tage stilling til, om de eventuelt vil etablere sig som selvstændige.

³² Alle, som er en del af arbejdsmarkedet. Der vil altid være nogle dimittender, der ikke har/søger/kan søge arbejde.

³³ Se den arbejdsmarkedsanalyse 'Arkitekter og designeres Arbejdsmarked', dec. 2017, som konsulenthuset Analyse & Tal har udarbejdet for RKU og for FAOD og de arkitektfaglige organisationer.

³⁴ Mange konservatorer arbejder helt, eller delvist for offentlige museer.

³⁵ 'Nye veje – Fremtidens videregående uddannelsessystem – Analyserapport', 3. april 2014.

Tabel 6. Arkitekter, designere & konservatorer: Offentlig-, privatansat eller selvstændig

ARKITEKTER	Antal dimit- tender	Procent- fordeling	Antal dimit- tender	Procent- fordeling
Arkitektskolen Aarhus	2014	2014	2015	2015
Lønmodtager, offentlige sektor	180	21	177	20
Lønmodtager, private sektor	630	72	638	72
Selvstændig	60	7	67	8
I alt	870	100	882	100
-heraf privatansatte:	690	79	705	80
Kunstakademiets Arkitektskole	2014	2014	2015	2015
Lønmodtager, offentlige sektor	149	17	162	18
Lønmodtager, private sektor	614	70	609	68
Selvstændig	115	13	121	14
I alt	878	100	892	100
-heraf privatansatte:	729	83	730	82
Arkitekter, gennemsnit, privatansatte:		81		81

DESIGNERE	Antal dimit- tender	Procentfordeling	Antal dimit- tender	Procentfordeling
Designskolen Kolding	2014	2014	2015	2015
Lønmodtager, offentlige sektor	77	22	77	21
Lønmodtager, private sektor	194	54	200	54
Selvstændig	86	24	96	26
I alt	357	100	373	100
-heraf privatansatte:	280	78	296	79
Kunstakademiets Designskole	2014	2014	2015	2015
Lønmodtager, offentlige sektor	100	17	29	17
Lønmodtager, private sektor	315	53	64	39
Selvstændig	174	30	73	44
I alt	589	100	166	100
-heraf privatansatte:	489	83	137	83
Designere, gennemsnit, privatansatte:		81		80

KONSERVATORER	Antal dimit- tender	Procentfordeling	Antal dimit- tender	Procentfordeling
Kunstakademiets Konservatorskole	2014	2014	2015	2015
Lønmodtager, offentlige sektor	47	58	47	59
Lønmodtager, private sektor	27	33	25	32
Selvstændig	7	9	7	9
I alt	81	100	79	100
-heraf privatansatte:	34	42	32	41

Konservatorer: Har en 60/40-delning mellem offentlig ansættelse og privat. Af ca. 60 % offentligt ansatte konservatorer er mange ansat på offentlige museer m.v.

Godt 40 % er privat ansatte eller selvstændige, fordi der er et privat marked for konservering: Private kunder eller museer m.v., der får udført konserveringsopgaver. På konservatorområdet er de godt 40 % privat ansatte eller selvstændige således et højt tal.

Kriterium for uddannelsers relevans: Indkomst

I Kvalitets- og Relevansudvalgets analyser er indkomst brugt som en 'bedst mulig indikator' på den værdi, en dimittend har for samfundet – og sig selv. For RKU kan den sammenhæng *ikke* stå alene. Men også for RKU er den indkomst, dimittenderne opnår, *et væsentligt mål* for uddannelsernes indsats.

Indkomst:	Man opgør indkomst dels som <i>erhvervsindkomst</i> og dels som <i>personindkomst</i> :
<i>Erhvervsindkomst</i> :	Løn som ansat eller som overskud fra selvstændig virksomhed.
<i>Personindkomst</i> :	Omfatter alle indkomster (undtagen formueindkomst), dvs. erhvervsindkomst plus evt. dagpenge, andre overførsler (inkl. boligstøtte, børnetilskud og anden personlig indkomst (legater m.v.)).

HOVEDBUDSKABER

Arkitekter fra de 2 arkitektskoler tjener det samme. Designere fra de 2 designskoler tjener det samme. Designere tjener knapt 100.000 kr. mindre end arkitekter. Indkomster stiger markant i takt med flere år på arbejdsmarkedet. Ph.d.'er tjener mere end kandidater. Konservatorer følger en generel AC-lønudvikling.

I de første år på arbejdsmarkedet bliver nogle dimittender ansat på tidsbegrænsede opgaver, på projekter eller på andre måder, der ikke svarer til en fuldtidsansat lønmodtager. En stor andel etablerer sig som nævnt som selvstændige; de har dermed de første år ofte valgt at have en lav indkomst. Arbejdsmarkedet for arkitekter og designere har været presset i flere år. Også tal for indkomst bør derfor vurderes ud fra, at det tager 2-4 år for dimittenderne at opnå en rimelig høj grad af beskæftigelse (jf. side 3-4 om vilkår for at uddanne kunstneriske dimittender til beskæftigelse).

Tabellerne 7-9 fremhæver indkomsten i 2014 efter 2 på arbejdsmarkedet og det samlede gennemsnit for 10 årgange. De studerende har adgang til oplysninger om de gennemsnitlige indtægter via denne 2017-oversigt og tidligere års beskæftigelsesoversigter. Hertil kommer tal i ministeriets 'Uddannelseszoom'.

Arkitekter: Tabel 7 og 7. A. viser arkitektens indkomst i 2015 pr. dimittendår, i 10-årigt perspektiv: Arkitekter fra de 2 arkitektuddannelser har en meget ens løn og lønudvikling. Lønnen 2. kalenderår efter dimission er fremhævet (2013). Lønnen ligger langt fra de bedst lønnede akademikere.

Table 7. Architects' incomes in 2015

Skole \ dimittendårgang	Erhvervsindkomst i 2015		Personindkomst i 2015	
	Arkitektskolen Aarhus	Kunstakademiets Arkitektskole	Arkitektskolen Aarhus	Kunstakademiets Arkitektskole
2005	428.120	420.014	472.654	485.620
2006	420.400	418.664	453.960	444.895
2007	397.948	397.827	427.397	440.058
2008	402.197	396.383	426.762	435.460
2009	375.571	357.906	401.211	393.978
2010	357.484	376.794	393.209	397.275
2011	365.772	344.101	390.821	344.101
2012	297.625	311.497	340.460	340.961
2013	275.228	307.456	317.649	345.321
2014	285.920	251.367	317.965	302.520
10 års gennemsnit 2005-2015 (afrundet)	367.600	364.900	401.200	404.000

Table 7A shows that female architects have an earnings income, which is ca. 10 % lower than the male. Person incomes on both architecture schools are the same for men and women.

Table 7A. Architects' incomes - equality and differences: Men and women

Ligeløn m/k	Erhvervsindkomst i 2015				Personindkomst i 2015			
	Mand	%	Kvinde	%	Mand	%	Kvinde	%
10 års gennemsnit 2005-2015 (afrundet)								
Arkitektskolen Aarhus	388.600	100	354.100	91	409.300	100	396.000	97
Kunstakademiets Arkitektskole	384.900	100	349.300	91	408.000	100	400.900	98

Designere: Tabel 8 og 8.A. viser designeres indkomst i 10-årigt perspektiv: Også designerne fra de to designskoler har en ens løn og lønudvikling. Lønforskellen mellem mænd og kvinder er større: Erhvervsindkomst for mandlige designere er godt 20 % højere end de kvindelige. Personindkomst godt 10 %. Designeres løn er blandt de laveste for kandidater med lang, videregående uddannelse.

Tabel 8. Designeres indkomster i 2015

Skole \ dimittendårgang	Erhvervsindkomst i 2015		Personindkomst i 2015	
	Designskolen Kolding	Kunstakademiets Designskole	Designskolen Kolding	Kunstakademiets Designskole
2005	367.059	316.637	410.261	349.361
2006	267.865	321.083	308.200	353.595
2007	304.486	318.422	334.904	355.806
2008	291.837	343.247	339.658	381.714
2009	254.354	318.525	276.891	337.757
2010	265.791	258.981	300.012	300.666
2011	280.263	232.884	293.993	277.776
2012	231.739	269.566	266.042	303.049
2013	197.093	225.283	252.493	254.987
2014	182.818	183.628	250.366	260.281
10 års gennemsnit 2005-2015 (afrundet)	269.700	280.200	310.400	317.800

Tabel 8A. Designeres indkomster - ligheder og forskelle: Mænd og kvinder

Ligeløn m/k	Erhvervsindkomst i 2015				Personindkomst i 2015			
	Mand	%	Kvinde	%	Mand	%	Kvinde	%
10 års gennemsnit 2005-2015 (afrundet)								
Designskolen Kolding	316.125	100	247.157	78	337.335	100	297.256	88
Kunstakademiets Designskole	330.154	100	254.330	77	346.376	100	303.051	87

Konservatorer: Tabel 9 & 9.A. viser konservatorernes indkomst i 10-årigt perspektiv: Tabel 9 er udtryk for, at lønnen for konservatorer følger den almindelige AC-udvikling.

Tabel 9. Konservatorers indkomster i 2015

Kunstakademiets Konservator-skole \ Dimittendårgang	Erhvervsindkomst i 2015	Personindkomst i 2015
2005	d	d
2006	356.937	417.454
2007	412.924	453.486
2008	412.200	439.188
2009	414.475	431.558
2010	349.837	372.104
2011	413.671	440.008
2012	d	d
2013	277.907	408.879
2014	336.890	364.025
10 års gennemsnit 2005-2015 (afrundet)	364.000	410.200

Det begrænsede antal personer, der indgår, og en gradvis etablering på arbejdsmarkedet (såsom deltidansættelser) kan give store forskelle i de anførte tal (se f.eks. erhvervsindkomst: Dimittender fra 2007 havde i 2015 havde en erhvervsindkomst på ca. 413.000 kr., mens dimittender fra 2013 tjente ca. 278.000 kr.).

Tabel 9A. Konservatorer - ligheder og forskelle: Mænd og kvinder

Ligeløn m/k	Erhvervsindkomst i 2015				Personindkomst i 2015			
	Mand	%	Kvinde	%	Mand	%	Kvinde	%
10 års gennemsnit 2005-2015 (afrundet)								
Kunstakademiets Konservatorskole	367.344	100	363.012	77	452.515	100	397.727	88

Der 18 konservatorer, der dimitterede i 2013, gav en højere dimittendledighed. For dimittender fra 2013 er der påfaldende stor forskel mellem erhvervsindkomst og personindkomst. Forklaringen er sandsynligvis dagpenge. En rytme med optage hvert 3. år - og derfor også ujævn kandidatproduktion - er et 'ekstremt' eksempel på, at brug af kandidaters erhvervsindkomst præcist 2 år efter dimission kan give et skævt indtryk af løn som mål for relevans.

Ph.d.'er**HOVEDBUDSKAB**

Ph.d.'er fra AAA, DK & KADK er *en klar succes*: Ingen ledighed og de tjener klart mere end kandidater

Ph.d.'er: Tabel 10 og 10 A. viser indkomsten i 2015 for skolernes Ph.d.'er for op til 10 årgange (2005-2014). Det antal Ph.d.'er, der indgår, er begrænset (jf. tabel 13): Der er uddannet i alt 89 Ph.d.'er: 66 i arkitektur, 20 i design samt 3 fra Kunstakademiets Konservatorskole.³⁶

Tabel 10. Ph.d.ers indkomster i 2015 indkomster i 2015

10 års gn.snit 2005-2015 (afrundet)	Erhvervsindkomst i 2015	Personindkomst i 2015
Arkitektskolen Aarhus	503.800	527.700
Kunstakademiets Arkitektskole	492.400	636.500
Kunstakademiets Designskole	454.900	460.600
Kunstakademiets Konservatorskole	364.000	410.200

Tabel 10.A. Ph.d.er - Ligheder og forskelle: Mænd og kvinder

10 års gn.snit 2005-2015 (afrundet)	Erhvervsindkomst i 2015				Personindkomst i 2015			
	Mand	%	Kvinde	%	Mand	%	Kvinde	%
Ligeløn m/k								
Arkitektskolen Aarhus	476.462	100	534.091	112	534.091	100	562.766	105
Kunstakademiets Arkitektskole	472.111	100	506.553	107	478.479	100	747.199	156
Kunstakademiets Designskole	d	100	d	d	d	100	d	d

Ph.d.'er har dermed en indkomst, der er ca. 100.000 kr. højere end kandidater i arkitektur og ca. 200.000 kr. højere end kandidater i design. Indkomsten for kvindelige Ph.d.ers er 5-10 % højere end mændenes.³⁷

³⁶ Kunstakademiets Konservatorskole: Tal for konservatorer er ofte erstattet af 'd': I dimittendårgangene 2005-14 er udgået 4 Ph.d.'er (2 i 2007; 1 i 2010 og i 2013). Heraf er 3 på det danske arbejdsmarked; 1 arbejder i Norge. I arbejdsmarkedsstatistik er 3 for få til at fremgå af DST-tabeller for arbejdsmarkedsstatistik.

³⁷ Den høje personindkomst for i alt 3 kvindelige Ph.d.'er på KADK er knyttet til særligt høj indkomster i 2009.

Summary: Educating to employability

Denmark's institutions of higher education in the fields of architecture, design and conservation are:

- The Aarhus School of Architecture,
- Design School Kolding &
- The Royal Danish Academy of Fine Arts, Schools of Architecture, Design and Conservation.

These art schools share a commitment to educate their graduates to a high level of employment. In recent years, the employment of architects has improved dramatically. Designers, however, are still slow to gain employment and many find it difficult to obtain full employment. Architects and designers enter a labour market that is highly dependent on the general economic climate:

Architects: The level of activity in the building sector is cyclical. Hence, employment fluctuates more than employment in general. Architects have benefitted from the positive economic climate in recent years.

Designers: Many designers seek to start as self-employed; this is often linked to a low income. If they fail as self-employed, a period of unemployment will often follow. The design schools also experience that the ambitions of design graduates make them very selective in their search for employment.

Employment: Thus, it is necessary to assess the employment designers achieve and the incomes they earn with an understanding of the ambitions and working conditions for graduates in creative fields (It is also useful to relate employment and income to similar conditions for designers in other western countries). Table 16 shows: The percentage of unemployment in 2015 by year of graduation for 10 years of graduates. It also shows the 10-year average for these graduates:

Table 11. Unemployment in 2016 by year of graduation (based on table 1, page 3)

Year of graduation \% unemployed in 2016	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006- 2015
Aarhus School of Architecture	2,4	3,2	3,3	3,0	5,0	1,8	6,3	8,0	13,7	21,7	7,0
R.A. School of Architecture	5,2	2,3	4,8	3,1	2,9	3,7	5,4	4,8	7,5	18,7	6,2
Design School Kolding	5,7	6,6	3,4	6,9	13,3	7,8	7,6	6,2	19,9	37,0	12,3
R.A. School of Design	8,5	4,6	7,7	7,4	11,8	9,2	4,2	9,0	23,8	37,2	12,7
R.A. School of Conservation	6,4	5,3	6,0	0,8	4,0	0,0	d	14,5	1,1	26,4	9,9
Ph.d. % unemployed	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006-15
Aarhus School of Architecture + Design School Kolding	d	0,0	d	d	0,0	d	d	2,2	0,0	d	3,9
R.A. School of Architecture	d	d	d	0,0	0,0	d	0,0	d	d	.	1,7
R.A. School of Design	0,0	5,8	4,2

Architects: The level of unemployment first year after graduation (graduates from 2015) is very high (ca. 20%). As graduates enter the labour market, gradually, their unemployment falls (2012 highlighted). After 4 years, unemployment approaches the overall level of unemployment in society (of 4-5 %).

Designers: At 37 %, the level of unemployment in 2016 for graduates from 2015 is alarmingly high. Even after 5 years (2011 highlighted), it is still 2-4 times higher than architects or university graduates.

Conservationists: Graduate from the R.A. School of Conservation are few in numbers. Fluctuations in number of graduates affect unemployment. Ph.D.'s: Ph.D.'s in all 3 fields are few in numbers and well employed. The incomes, graduates earn, are an important indicator for their general employability.

Table 12. Annual incomes (based on tables 7-10)

Annual incomes (Euros)	Business income			Total income		
	Men	Women	Mean	Men	Women	Mean
Graduation cohort: 2005 - 2014						
Aarhus School of Architecture	52.500	47.900	49.700	55.300	53.500	54.200
R.A. School of Architecture	52.000	47.200	49.300	55.100	54.200	54.600
Designskolen Kolding	44.600	33.400	36.400	46.800	40.200	41.900
R.A. School of Design	44.600	34.400	37.900	46.800	41.000	42.900
R.A. School of Conservation	49.600	49.100	49.200	61.200	53.700	55.400
Ph.D.'s						
Aarhus School of Architecture + Design School Kolding	64.400	72.200	503.800	496.200	76.000	71.300
R.A. School of Architecture	63.800	68.406	492.400	478.500	101.000	86.000
R.A. School of Design	d	d	454.900	d	d	62.200

Bilag med baggrundstabeller

Dimittender i befolkningen

Population af kandidater: Udgangspunktet for at beregne beskæftigelse og ledighed er det antal dimittender, der er udgået fra de kunstneriske uddannelser i årene 2006-2015 - og - som befinder sig i Danmark på opgørelsetidspunktet (her nov. 2016). Danmarks Statistik opgør således det antal dimittender, der er i befolkningen, dvs. med cpr.nr. og bosat i Danmark: Beskæftigede + ledige + uden for arbejdsstyrken (Dimittender, med cpr.nr., der er rejst til udlandet eller afgået ved døden, indgår således ikke). Kandidater fra nordiske/andre europæiske lande indgår dermed heller ikke (med mindre dansk cpr.nr.).

Tabel 13: De seneste tal for populationen af kandidater:

Tabel 13. Dimittender i befolkningen, opgjort november 2016

Kandidater \ dimittendårgang	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006-2015 mænd i alt	2006-2015 kvinder i alt	2006-2015 i alt
	Arkitektskolen Aarhus	99	132	108	86	89	70	80	89	104	100	382	575
udvikling i % (2006 = 100)	100	133	109	87	90	71	81	90	105	101	40	60	100
Kunstakademiets Arkitektskole	123	138	110	98	65	84	87	98	92	130	455	570	1.025
udvikling i % (2006 = 100)	100	112	89	80	53	68	71	80	75	106	44	56	100
Designskolen Kolding	41	57	41	30	42	30	51	42	71	48	140	313	453
udvikling i % (2006 = 100)	100	139	100	73	102	73	124	102	173	117	31	69	100
Kunstakademiets Designskole	74	82	52	59	60	67	85	88	73	85	224	501	725
udvikling i % (2006 = 100)	100	111	70	80	81	91	115	119	99	115	31	69	100
Antal arkitekt- & designkandidater i alt	337	409	311	273	196	251	303	317	340	363	1.201	1.959	3.160
udvikling i % (2006 = 100)	100	121	71	89	77	116	115	104	107	107	38	62	100
Kunstakademiets Konservatorskole	6	9	7	10	18	7	4	18	7	20	20	86	106
udvikling i % (2006 = 100)	100	150	117	167	300	117	67	300	117	333	19	81	100
Ph.d.'er i arkitektur og i design \ dimittendårgang	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006-15 mænd i alt	2006-15 kvinder i alt	2006-2015 i alt
Arkitektskolen Aarhus	3	6	4	2	3	1	3	5	2	2			31
Kunstakademiets Arkitektskole	4	1	3	7	5	3	8	3	1	.			35
Designskolen Kolding	1	.	.	.	2	3	.	1	3	2			12
Kunstakademiets Designskole	5	3			8
Kunstakademiets Konservatorskole	.	.	1	.	1	.	.	1	.	.			3
Antal Ph.d.-kandidater i alt	8	7	8	9	11	7	11	10	11	17			89
Kønsbalance M/K											41	59	100

Om Tabel 13 - kandidater: Tabellen viser således det antal kandidater og Ph.d.'er, pr. dimittendårgang, som nov. 2016 står med cpr.nr. i Danmark, men som ikke nødvendigvis alle er på arbejdsmarkedet (= enten i arbejde eller arbejdssøgende).

Tabellen viser samtidig, for hver skole, hvorledes antal dimittender har udviklet sig siden 2006 (= '100'). Antallet af arkitekter, der er uddannet, viser store udsving. For årgang 2015 er antallet arkitekter på samme niveau som i 2006. Antallet af designere viser endnu større udsving og er - for årgang 2015 - 15-17 % højere end i 2006.

Om Tabel 13 - Ph.d.er: Antallet af Ph.d.'er, uddannet pr. år, har hidtil været lille. Med en samlet bestand over de 10 år på 89 Ph.d.'er, har den samlede uddannelse af Ph.d'er nu fået et reelt volumen. Designskolen Kolding uddanner sine Ph.d.'er i samarbejde med Arkitektskolen Aarhus. De officielle DST-tal viser ikke hvilke af AAA's Ph.d.'er, der er Ph.d.'er i design. Tabel 13 har udskilt Ph.d.'er i design og viser dem under Designskolen Kolding.

Kønsbalance M/K 40/60: 38 % af arkitekter og designere er mænd, 62 % kvinder. For konservatorer M/K 20/60: 19 % mænd og 81 % kvinder. Ph.d'er M/K 40/60: 41 % mænd og 59 % kvinder. Især uddannelserne i design og i konservering har et stort overtal af kvindelige studerende/kandidater.

Dimittender i beskæftigelse

Tabel 14 viser alene de seneste tal for dimittender, som var i beskæftigelse (november 2015):³⁸

Tabel 14. Antal dimittender i beskæftigelse, opgjort november 2015

Kandidater \ dimittendårgang	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006-	2006-	2006-
											Mænd & %	Kvinder & %	2015 i alt
Arkitektskolen Aarhus	93	125	102	79	78	66	77	76	76	90	336	526	862
<i>Udvikling i % (2006 = 100)</i>	<i>100</i>	<i>134</i>	<i>110</i>	<i>85</i>	<i>84</i>	<i>71</i>	<i>83</i>	<i>82</i>	<i>82</i>	<i>97</i>	<i>39</i>	<i>61</i>	<i>100</i>
Kunstakademiets Arkitektskole	104	122	96	91	61	77	80	79	73	117	404	496	900
<i>Udvikling i % (2006 = 100)</i>	<i>100</i>	<i>117</i>	<i>92</i>	<i>88</i>	<i>59</i>	<i>74</i>	<i>77</i>	<i>76</i>	<i>70</i>	<i>113</i>	<i>45</i>	<i>55</i>	<i>100</i>
Designskolen Kolding	37	49	34	23	32	24	40	35	42	43	117	243	359
<i>Udvikling i % (2006 = 100)</i>	<i>100</i>	<i>132</i>	<i>92</i>	<i>62</i>	<i>86</i>	<i>65</i>	<i>108</i>	<i>95</i>	<i>114</i>	<i>117</i>	<i>32</i>	<i>68</i>	<i>100</i>
Kunstakademiets Designskole	61	73	47	49	50	59	69	66	43	77	198	396	594
<i>Udvikling i % (2006 = 100)</i>	<i>100</i>	<i>120</i>	<i>77</i>	<i>80</i>	<i>82</i>	<i>97</i>	<i>113</i>	<i>108</i>	<i>70</i>	<i>126</i>	<i>33</i>	<i>67</i>	<i>100</i>
Antal arkitekt- & designkandidater i alt	295	369	279	242	221	226	266	256	234	327	1055	1661	2715
<i>Udvikling i % (2006 = 100)</i>	<i>100</i>	<i>125</i>	<i>95</i>	<i>82</i>	<i>75</i>	<i>77</i>	<i>90</i>	<i>87</i>	<i>79</i>	<i>111</i>	<i>39</i>	<i>61</i>	<i>100</i>
Kunstakademiets Konservatorskole	6	9	6	9	16	7	d	14	6	18	19	75	94
<i>Udvikling i % (2006 = 100)</i>	<i>100</i>	<i>150</i>	<i>100</i>	<i>150</i>	<i>267</i>	<i>117</i>	<i>d</i>	<i>233</i>	<i>100</i>	<i>301</i>	<i>20</i>	<i>80</i>	<i>100</i>
Ph.d.'er \ Dimittendårgang	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006-	2006-	2006-
											Mænd	Kvinder	2015
											& %	& %	i alt
Arkitektskolen Aarhus + Designskolen Kolding	d	6	d	d	5	d	d	6	5	4	19	18	38
Kunstakademiets Arkitektskole	d	d	d	7	5	d	7	d	d	0	13	20	33
Kunstakademiets Designskole	5	2	d	d	7
Kunstakademiets Konservatorskole	.	.	d	.	d	.	.	d	.	0	0	d	d
Ph.d.'er i alt (antal i underkant, pga. DST's diskretionering ('d'))											32	38	78

Tabel 14 - kandidater: Tabel B viser således:

- Det antal kandidater, pr. dimittendårgang, som nov. 2015 var i arbejde.
- For hver skole, hvorledes antal dimittender i beskæftigelse har udviklet sig siden 2006 (= '100').

Antallet af arkitekter pr. årgang, der er i beskæftigelse, viser store udsving. For årgang 2015 er antallet arkitekter på arbejdsmarkedet på samme niveau som i 2006. Antallet af designere viser endnu større udsving. Antal kandidater i arbejde for årgang 2015 er ca. 20 % højere end i 2006.

Om Tabel 14 - Ph.d.'er: Antallet af Ph.d.'er, som nov. 2015 var i arbejde, står opført med 78. Konservatorskolen har uddannet 5 ph.d.'er i denne periode. Hvis f.eks. 3 af disse er på arbejdsmarkedet, er tallet 81. Tal fra Danmarks Statistik skelner ikke her mellem Ph.d.'er fra AAA i arkitektur og i design.

Arkitekter har domineret Ph.d.-uddannelsen, men Ph.d.'er i design fra Designskolen Kolding³⁹ og Kunstakademiets Designskole er ved at blive synlige i de 2 Ph.d.-skolers output.

Kønsbalance for arkitekter og designere i beskæftigelse:: M/K 40/60.⁴⁰ For konservatorerne M/K 20/80. Kønsbalancen for kandidater i befolkningen (tabel 13) og i beskæftigelse (tabel 14) er derfor ens.⁴¹

³⁸ Tabel 13 opgør populationen pr. november 2016. Tabel 14 opgør alene dimittender i beskæftigelse pr. nov. 2015. Om tabel 14: Hvis '100' dimitterer, er ca. 7-10 % ikke på arbejdsmarkedet (i udlandet; uden for arbejdsmarked). Af de resterende '90' kan '10' være ledige. Tabel 14 viser alene tal for de resterende: '80'.

³⁹ Designskolen Kolding og Aarhus Arkitektskole samarbejder om Ph.d.-uddannelse af designere.

⁴⁰ Afrundet udtryk for tal i tabel 13 og 14.

⁴¹ Ph.d.'er: Diskretionering gør det ikke muligt at opgøre M/K-procenterne her.

Perspektiv på ledighedsprocenter: brutto, netto – og dimittender i udlandet

Dimittendledighed i et samfundsperspektiv: Brutto- og nettoledighed

RKU Beskæftigelsesoversigt 2017 opgør ledighed som bruttoledighed.⁴² Forskel mellem brutto og netto: Nettoledighed opgør alene personer, der modtager dagpenge fra en a-kasse eller personer, der er jobklare kontanthjælpsmodtagere. Bruttoledighed medtager også personer i jobaktivering⁴³.

Tabel 15 viser ledighed som brutto- og nettoledighed for de 10 årgange - samlet. Eksempel: Arkitekt-skolen Aarhus: Bruttoledigheden i 2016 for dimittender fra 2006-2015 (jf. tabel 1) er 7 %. Netto 5,3 %.

Tabel 15. Ledighedsprocenter brutto og netto. Uden og med dimittender i udlandet

Ledighedsprocenter i 2016 for årgangene 2006-2015	-udlands-		-udlands-	
	Bruttoledighed	korrigeret	Nettoledighed	korrigeret
Arkitektskolen Aarhus	7,0	5,0	5,3	3,3
Kunstakademiets Arkitektskole	6,2	4,2	4,8	2,8
Designskolen Kolding	12,3	10,3	9,7	7,7
Kunstakademiets Designskole	12,7	10,7	10,7	8,7
Kunstakademiets Konservatorskole	9,9	7,9	8,4	6,4

Dimittendledighed i et internationalt perspektiv: Dimittender, beskæftiget i udlandet

Dimittender, beskæftiget i udlandet, er et væsentligt aspekt ved vurderingen af de kunstneriske uddannelser og deres dimittendledighed. Uddannelsesstyrelsen har i 2014 opgjort, at ca. 20 % af dimittenderne fra arkitekt- og designskolerne befinder sig i udlandet⁴⁴. For universiteterne er gennemsnittet 10%. DST's offentlige ledighedsstatistik medtager ikke dimittender i udlandet. Statistikken viser derfor *ikke* det fine resultat, for RKU-institutionerne, som kandidater i beskæftigelse i udlandet er udtryk for.

Uddannelsesstyrelsen har således i 2014¹⁸ beregnet: Hvis man medregner dimittender i udlandet, svarer det til, at den gennemsnitlige ledighed ville være ca. 2 pct.-point lavere.⁴⁵ RKUs oversigter indeholder derfor (fra og med Beskæftigelsesoversigt 2014) nu den i tabel 15 viste opgørelse af dimittendledigheden, der indregner dimittender i udlandet. Arkitekt- og designskolerne véd fra dimittendopfølgning m.v., at samtlige, (eller så godt som samtlige) dimittender i udlandet *er i beskæftigelse* (Institutionerne har dog ikke formel dokumentation for dette). RKU har ikke samme vurderingsgrundlag for konservatorer.

Under den forudsætning at samtlige RKU-dimittender i udlandet er i beskæftigelse, giver tabel 15 således perspektiv på den samlede vurdering af ledigheden. Eksempel: Designskolen Kolding har en bruttoledighed på 12,3 % og en nettoledighed på 9,7 %. Medregner man skolens dimittender i udlandet, bliver ledighedsprocenten brutto på 10,3 %; nettoledigheden 7,7 %.

Danske uddannelsesinstitutioner bliver målt på deres evne til at uddanne til beskæftigelse på det danske arbejdsmarked. Når en stor andel dimittender er i beskæftigelse i udlandet betyder det, at arkitekt- og designskolerne er bedre til at uddanne til beskæftigelse, end de danske ledighedstal giver udtryk for.

Perspektiv på beskæftigelsesgraden

Udviklingen i beskæftigelsesgraden: Tabel 3 viser beskæftigelsesgraden i 2016 for dimittender for de forudgående 10 år – med vægt på den andel, der er i en høj grad af beskæftigelse. Tabel 16 viser tallene i tabel 3 for 'en høj grad af beskæftigelse' - i sammenhæng med *de tilsvarende tal* for tidligere år. Med Kunstakademiets Arkitektskole som eksempel: Måleåret 2016 (fra tabel 5): 91 % af dimittenderne fra 2006-2015 havde en høj grad af beskæftigelse. Måleåret 2013: 85 % af dimittenderne fra 2003-2012

Tabel 16. Sammenligning af beskæftigelsesgraden 2013 - 2016⁴⁶

For hvert år: De 10 foregående års dimittenders andel med høj beskæftigelse i det målte år.	2013	2014	2015	2016
Arkitektskolen Aarhus	88	86	90	91
Kunstakademiets Arkitektskole	85	84	88	91
Designskolen Kolding	81	76	78	83
Kunstakademiets Designskole	81	79	82	81
Kunstakademiets Konservatorskole	94	84	90	84

⁴² Danmarks Statistiks primære måde at opgøre ledighed på er bruttoledighed. Se note 14.

⁴³ DST-definition: "De registrerede aktiverede, som skønnes jobklare".

⁴⁴ UFM-notat af 25. marts 2014: "Aktuelle ledighedstal – Metode, begreber og datagrundlag", med tilhørende tabelværk. 2011-tal for pct. i udlandet: Arkitektskolen Aarhus 24 %; KADK 17 %; Designskolen Kolding 19 %.

⁴⁵ Antal dimittender fra Kunstakademiets Konservatorskole er dog så lavt, at tal for udlandskorrektion skal tages med forbehold.

⁴⁶ Teknikalitet: Tallene for 2013-2015 stammer fra Beskæftigelsesoversigt 2016. Tallene kan sammenlignes år for år. Se evt. note 25 i Beskæftigelsesoversigt 2016.

havde en høj grad af beskæftigelse. RKU tager tabellen som udtryk for, at arkitektuddannelserne er konjunkturfølsomme. Tallene for senest 2016 skal ses i forhold til, at en beskæftigelsesgrad på over 90 % er typisk for mange universitetsuddannelser.⁴⁷ For designerne viser tabellen, at arbejdsmarked har en strukturel tendens til underbeskæftigelse. Beskæftigelsesgraden for konservatorer ligger normalt omkring 90, jf. dog tabel 2.⁴⁸

Benchmark for ledighedsårsværk

Tabel 4 viser at det samlede antal ledige arkitekter og designere for de 10 årgange er på 232 årsværk.

Benchmark: Den klare politiske fokus på at uddanne til arbejdsmarkedet og den fortsatte fremgang i beskæftigelsen gør det nyttigt for RKU at anvende en benchmark for at uddanne til beskæftigelse, som er ambitiøs for de kunstneriske uddannelser.

Tabel 17 viser en sådan målsætning for arkitekter og designere i 2015:

- 9 %: Det første år efter dimission skal de have en ledighed på maksimalt 9 %⁴⁹ (2015).
- 5 %: Fra og med andet år efter dimission (2004-2014) skal de have en ledighed på maks. 5 %⁵⁰,

Tabel 17. Ledighedsårsværk, hvis dimittendledighed i 2016 på 9 % for 2015 & 5 % 2014-2006

Ledighedsårsværk i 2016 \ Dimittendårgang	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2006- 2015 i alt
Arkitektskolen Aarhus	2	4	3	2	4	1	4	4	4	8	37
Kunstakademiets Arkitektskole	5	3	5	3	2	3	4	4	4	11	42
Arkitekter i alt	7	7	8	5	6	4	8	8	7	19	79
Designskolen Kolding	2	2	1	1	2	1	2	2	2	4	19
Kunstakademiets Designskole	3	3	2	2	3	3	3	3	2	7	32
Designere i alt	5	6	3	4	4	4	5	5	4	11	51
Ledighedsårsværk i alt (arkitekter + designere)	12	13	11	9	10	8	13	13	12	29	130
Kunstakademiets Konservatorskole	0,3	0,5	0,3	0,1	0,6	0,0	d	0,7	0,1	1,6	1,1

Tabel 17 viser således at ledigheden i kalenderåret 2015, i årsværk, skulle være på maksimalt 130 for at leve op til en målsætning om:

- Maks. 9 % ledighed det første kalenderår efter dimission (i 2015).
- Maks. 5 % fra og med andet kalenderår (2014-2006).

Hermed:

- *Første kalenderår efter dimission:* Ledigheden i 2016 for kandidater fra 2015 skulle være på maksimalt 19 årsværk arkitekter og 11 årsværk designere.
- *Andet kalenderår efter dimission:* Ledigheden i 2016 for kandidater fra 2014 skulle være på maksimalt 7 årsværk arkitekter og 4 årsværk designere. Tabellen fremhæver tal for maksimal ledighed det andet kalenderår efter dimission (i 2014) som den målestok, RKU har valgt.

RKU's Beskæftigelsesoversigt 2017 opgør hermed, i tabel 4, den samlede ledighed i 2016 til 232 årsværk; opgør i tabel 16 benchmark for den samfundsmæssigt 'maksimale' ledighed til 130. Tabel 5 opgør hermed forskellen (232 - 130) på 103 årsværk som den 'overledighed', de kunstneriske uddannelser er udfordret af.

⁴⁷ Der er ikke aktuelle tal for universitetskandidaters beskæftigelsesgrad. De seneste i publikation fra Danske Universiteter er i publikationen "universitetsuddannelsernes værdi", se:

<http://www.dkuni.dk/Politik/~media/Files/Publikationer/uddv%C3%A6rdi%20til%20off.ashx>

⁴⁸ Et lille antal dimittender og optag hvert 3. år vil dog give større procentudsving for konservatorer.

⁴⁹ 9 % var udd.min. Ulla Tørnæs' reference til den generelle dimittendledighed i talen 5. okt. 2016: "Ny kurs for de videregående uddannelser". <http://ufm.dk/minister-og-ministerium/ministeren/taler/2016/ny-kurs-for-videregaende-uddannelser>. Ca 5 % er pejlemærket i regeringens politik: <http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/indsatsomrader/taerkere-uddannelser-og-et-mere-robust-su-system/pejlemaerker-ny-kurs-for-de-videregaende-uddannelser/faktaark-pejlemaerker.pdf>

⁵⁰ DSTs gennemsnit på ca. 5 % omfatter en umiddelbare dimittendledighed på over 5 % og en lavere for de tidligere dimittendårgange. Beregning med 9 % for 1. dimittendår, 2013, er valgt for at give en beregnet sammenligning mellem arkitekter, designere – og – samtlige videregående uddannelser en elementær rimelighed.